

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 7/2017(17)(Ε))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΠΟΛΙΤΗΣ 107,6»**

Ημερομηνία Απόφασης: 29 Νοεμβρίου, 2017

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Ξενοφόντα Χαραλάμπους, Αντιπροέδρου, Ισίδωρου Κολώτα, Σεργίου Ποϊζη και Μαρίας Κούσιου, Μελών.

Οι κ.κ. Αγγελική Λαζάρου και Τάσος Κυρμίτσης ειδοποιήθηκαν κανονικά για τη συνεδρία, αλλά δεν παρευρέθηκαν για προσωπικούς λόγους.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις των **Άρθρων 26(1)(β), 26(1)(δ) και 26(1)(ε)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016 και των **Κανονισμών 21(1), 21(3), 21(4), 21(6), 25(3)(α), 25(3)(γ) και 28(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Τα πιο πάνω άρθρα και κανονισμοί προνοούν:

Άρθρο 26(1): *Οι εκπομπές κάθε αδειούχου τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού οργανισμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές –*

(β) της υψηλής ποιότητας.

(δ) της διαφύλαξης της ποιότητας της γλώσσας.

(ε) του σεβασμού της προσωπικότητας, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου του ατόμου.

Κανονισμός 21(1): Οι σταθμοί λαμβάνουν μέτρα, ώστε οι εκπομπές να ευρίσκονται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Κανονισμός 21(3): Οι σταθμοί υποχρεούνται όπως σ' όλες τις εκπομπές (συμπεριλαμβανομένων και των διαφημίσεων) διασφαλίζουν σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό βίο, την επαγγελματική, επιστημονική, κοινωνική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου μεταδίδεται από σταθμό ή γίνεται αναφορά ή μεταδίδονται γι' αυτό στοιχεία τέτοια που οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητάς του. Η πιο πάνω υποχρέωση επεκτείνεται αναφορικά με κάθε άτομο ή την εικόνα γενικά του ανθρώπου ως ατόμου ή μέλους ομάδας.

Κανονισμός 21(4): Οι σταθμοί λαμβάνουν μέτρα για τήρηση των γενικά παραδεκτών κανόνων της ευπρέπειας και της καλαισθησίας στη γλώσσα και στη συμπεριφορά, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και το πλαίσιο της εκάστοτε εκπομπής. Ιδιαίτερη μέριμνα επιβάλλεται στα προγράμματα που μεταδίδονται σε χρόνο κατά τον οποίο ενδεχομένως παρακολουθούν ανήλικοι.

Κανονισμός 21(6): Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.

Κανονισμός 25: Οι πιο κάτω κανόνες αφορούν τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις εκπομπές:

(3) Απαγορεύεται:

(α) η χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

(γ) η μετάδοση βωμολοχιών σε προγράμματα εντός της οικογενειακής ζώνης.

Κανονισμός 28.-(1): Τα πρόσωπα που συμμετέχουν ή αναφέρονται σε εκπομπή απολαύουν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς.

Υστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομηνίας **30.10.2017** έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας.

Σε περίπτωση που η Αρχή, μετά την εξέταση όλων των δεδομένων της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένου και του γραπτού υπομνήματος σας, καταλήξει σε εύρημα παράβασης, τότε θα κληθείτε, όπως αποστείλετε γραπτώς τις θέσεις σας για σκοπούς μετριασμού της κύρωσης.

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού εκτίθενται πιο κάτω:

1. Στις **4.1.2017** μεταξύ των ωρών **17:00 – 16:00**, εντός δηλαδή της οικογενειακής ζώνης, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**Δελτίο Θυέλλης**», το οποίο περιείχε λεκτικό που δεν διεπόταν από τις αρχές της υψηλής ποιότητας, κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(β)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016.

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του προγράμματος, μεταδόθηκε το εξής λεκτικό από τον εκφωνητή, κ. Κ. Κωνσταντίνου:

«Καλό σας απόγευμα και πάλι. Θα άρχιζα κάπως διαφορετικά την εκπομπή σήμερα, αλλά επειδή είναι έκτακτη αυτή η είδηση... Την ύπαρξη ενός αγνώστου ανθρώπινου οργάνου στο πεπτικό σύστημα ανακοίνωσαν οι επιστήμονες. Δηλαδή, όλα αυτά τα χρόνια υπήρχε, υπάρχει ένα άγνωστο όργανο στο πεπτικό μας σύστημα, το οποίο δεν το ξέραμε. **Μία υποψία που μου μπαίνει, με όσα θα συζητήσουμε και στη συνέχεια της σημερινής εκπομπής είναι ότι δεν ξέρω τι κάνει αυτό το συγκεκριμένο όργανο εκεί όπου βρίσκεται στο πεπτικό μας σύστημα, αλλά έχω έτσι μια υποψία από τα όσα ακούω τον Μητροπολίτη Πάφου να λέει, ότι στη δική του τουλάχιστον περίπτωση, μάλλον υποκαθιστά ένα άλλο όργανο, τον εγκέφαλο, αυτόν με τον οποίο σκεφτόμαστε. Εξ ου και το αποτέλεσμα που παράγεται όποτε ανοίγει το στόμα του ο συγκεκριμένος Μητροπολίτης».**

Στη συνέχεια της εκπομπής, ο εκφωνητής σχολιάζει την τοποθέτηση του Μητροπολίτη σχετικά με την κατάσταση του Προέδρου της Δημοκρατίας, και κατά πόσον παρευρέθηκε μεθυσμένος σε μία από τις διαπραγματεύσεις για την επίλυση του Κυπριακού, ως εξής:

«...Δεν συμμερίζομαι αυτή την εκδοχή, γιατί παρόν στο δείπνο ήταν και ο διαπραγματευτής της πλευράς μας ο οποίος ούτε παραιτήθηκε, ούτε καν διαμαρτυρήθηκε. Δηλαδή, με άλλα λόγια δεν συμμερίζεται την άποψη ότι είναι μέθυσος ο πρόεδρος και έχει αποδεχτεί όλες τις θέσεις της Τουρκίας γιατί ήταν μεθυσμένος την ώρα που έκαναν τις συνομιλίες, ή γιατί ήταν μεθυσμένος προηγουμένως ή γιατί δεν ξέρω εγώ πώς το λέει, και καταλήγει και με αυτό το... το, **συγχωρέστε μου την έκφραση, δεν μου έρχεται καμιά άλλη λέξη, το «πουτανίστικο» στην κατάληξη, που δεν τον τιμά και διπλά ως ιεράρχη αυτού του είδους η πονηριά, η αγοραία, η χυδαία, η**

πρώτου επιπέδου, ότι δεν συμμερίζομαι αυτή την εκδοχή γιατί παρόν, λέει, ήταν στο δείπνο και ο διαπραγματευτής μας ο οποίος, ούτε παραιτήθηκε, ούτε καν διαμαρτυρήθηκε...

«...Για τέτοιους **τιποτένιους, άθλιους ανθρώπους** στο επίπεδο της συμπεριφοράς δεν έχω να σεβαστώ απολύτως τίποτα. Ούτε τα ράσα, ούτε αυτά που κρεμάνε επάνω τους, ούτε οτιδήποτε άλλο».

Εν συνεχεία, ο εκφωνητής σχολιάζει στον αέρα ένα μήνυμα που αναρτήθηκε σε σελίδα κοινωνικής δικτύωσης από ψηφοφόρους του ΕΛΑΜ, ως εξής:

«...Και ακούς το ΕΛΑΜ να μιλά για νοημοσύνη. **Και λες είναι σαν να έρθω εγώ να σας μιλήσω για την περίοδο, ας πούμε. Εντάξει, μπορεί να έχω ακούσει κάτι για την περίοδο, αλλά δεν έχω δει καμιά φορά περίοδο στη ζωή μου, για να σας μιλήσω για την περίοδο. Για την 'έμμηνο ρύση', ας πούμε. Όση σχέση έχω εγώ με την περίοδο, έχει και το ΕΛΑΜ με το συγκεκριμένο θέμα (σ.σ. τη νοημοσύνη). Εκ του αποτελέσματος μιλάμε πάντα».**

Περαιτέρω, ο εκφωνητής αντιπαρέβαλε την άποψη του Μητροπολίτη για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και το αλκοόλ, με τη σχέση του Μητροπολίτη Πάφου με το ΕΛΑΜ, ως εξής:

«... Λέγεται από πολλούς ότι η αγάπη του Μητροπολίτη Πάφου για τους νεοναζί του ΕΛΑΜ δεν είναι πολιτική, αλλά, διότι, **διεγείρεται από το στυλάκι, από τα κορμιά, από τις μπότες, από όλα τα άλλα αξεσουάρ, από αυτή τη βία. Τον ανάβουν τον Μητροπολίτη Πάφου. Λέγεται από κάποιους. Εγώ το άκουσα. Αλλά σίγουρα, δεν συμμερίζομαι αυτή την εκδοχή».**

Ο Εκφωνητής προκειμένου να εξηγήσει τη φαιδρότητα του επιχειρήματος του Μητροπολίτη Πάφου έναντι του Προέδρου τη Δημοκρατίας επανέρχεται με νέο παράδειγμα μετά το διαφημιστικό διάλειμμα:

«Λέγεται από πολλούς, ότι αυτή η απίστευτη μοχθηρία που βγάζει διαχρονικά ο λόγος του Μητροπολίτη Πάφου, ο λόγος λέμε, οφείλεται στο ότι για... επειδή είναι έτσι λίγο 'σφιχτός' οικονομικά, για λόγους οικονομίας τις μισές μέρες της εβδομάδας, τρώει αυτά τα... συγχωρέστε με κιόλας, που κάνει την προηγούμενη νύχτα. Αλλά εγώ δεν συμμερίζομαι αυτή την άποψη. Καθόλου δεν τη συμμερίζομαι. Θέλω και τις δικές σας ιδέες για τον Μητροπολίτη Πάφου».

Λίγο αργότερα, ο εκφωνητής διαβάσει στον αέρα τα εξής μηνύματα που έλαβε από ακροατές σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης:

«Ξευτίλα ένα: Είμαστε αναγκασμένοι να ασχολούμαστε με τους **χυδαίους ιεράρχες** και, ξευτίλα δύο: Ντροπή, ο Πρόεδρος να πηγαίνει στη Σύνοδο για να τους ενημερώσει. Είναι πολιτειακοί παράγοντες οι εκπρόσωποι μιας θρησκείας; Καλή χρονιά και καλή μας τύχη με όλους αυτούς τους **ΚρετινΕΛΑΜ**».

«Ο Πάφου, παρά να λέει για τον Αναστασιάδη, καλύτερα να μας πει ο ίδιος τι πίνει και λέει αυτές τις **μαλακίες**».

«Τελικά θα μας κάνουν να πιστέψουμε πως υπάρχει όντως ο εωσφόρος και έχει τη μορφή του **Ούγκανου με τα ράσα**».

«Ο Άγιος Πάφου είναι ακόμα ένα άλλο **θλιβερό θύμα της αγαμίας και της πολυφαγίας**». **Ε, ναι, διότι υποτίθεται πως δεν κάνουν σεξ οι συγκεκριμένοι.** Και υπάρχει αυτή η μεγάλη συζήτηση, τι είναι αυτό που του προκαλεί... που προκαλεί τις πλέον ακραίες αντιδράσεις σε κάποιους. Είναι αυτό το μυστήριο. **Κάνει σεξ και το κάνει**

τόσο ενοχοποιημένα που δεν το απολαμβάνει και του βγαίνει έτσι; Δεν μιλώ μόνο για τον συγκεκριμένο, γενικά μιλώ. Ή, δεν κάνει σεξ και ακριβώς από την έλλειψη σεξ, γιατί η έλλειψη σεξ και στους άντρες και στις γυναίκες, αυτό το πράγμα προκαλεί, είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο, ότι δεν υπάρχει άνθρωπος ο οποίος δεν κάνει σεξ και δεν αυνανίζεται και είναι έστω τουλάχιστον... και μπορεί να έχει την όποια ισορροπία».

«Ο άνθρωπος είναι αισχρός! Κρίμα στην όμορφη Πάφο να έχει τέτοιο Μητροπολίτη, καλή χρονιά Κώστα, πάντα γερός και δυνατός».

«Είναι γνωστό πως όποιος είναι τσιγκούνης είναι και δυσκοίλιος, είναι και συναισθηματικά αναλφάβητος και δεν έχει ιδέα από απόλαυση στον έρωτα. Γι αυτό και είναι πάντα ξινός και αρνητικός και βγάζει μίσος».

Στη συνέχεια σχολιάζει ένα άλλο μήνυμα ακροατή, και καταλήγει ο εκφωνητής:

«Δεν συμμερίζομαι την άποψη ότι ο συγκεκριμένος (ο Μητροπολίτης Πάφου) δεν είναι μέρος του ζωικού βασιλείου, αν και είμαστε όλοι μέρη του ζωικού βασιλείου, ασχέτως αν νομίζουμε ότι είμαστε κάτι άλλο, ζώα είμαστε κι εμείς, κάποιοι είναι διπλά ζώα, πολλοί λένε ότι είναι και ο Μητροπολίτης Πάφου αλλά εγώ δεν συμμερίζομαι αυτή την άποψη».

«Κύριέ μου, με όλο τον σεβασμό στο πρόσωπο και τις απόψεις σας, αλλά κι εσείς λίγο σεβασμό σε ανθρώπους που δεν ζουν, (Τάσσο Παπαδόπουλο) και σε Μητροπολίτες. Δεν νομίζω να είχαμε δικτατορία επί Τάσσου Παπαδόπουλου», ε προφανώς εσάς σας άρεσε, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν είχαμε δικτατορία, όταν το ¼ του λαού στιγματίστηκε ως «νενέκοι» και βριζόταν μ' αυτόν τον τρόπο επειδή του δώσανε την επιλογή να πει ναι ή όχι και στιγματίστηκε και έζησε αυτό που έζησε, δεν ήταν δημοκρατία αυτό σίγουρα. «Και... δεν χρειάζεται να μιλάτε τόσο χυδαία για τον κάθε Μητροπολίτη επειδή έχετε τη

119

δύναμη του ραδιοφώνου». Δεν έχω καμία δύναμη, κανενός ραδιοφώνου. **«Αντί να μας κερδίζετε, μας κάνετε να αλλάζουμε κανάλι».** Καλό βράδυ, καλό σας βράδυ, στο καλό να πάτε, αν θέλετε μέσα-μέσα να μας γράφετε κιόλας. Εάν εσάς δεν σας ενοχλεί, κυρία Άννα Γεωργίου, επειδή γράφετε και το όνομά σας, αυτή η χυδαιότητα, και δεν σας ενοχλεί η συμπεριφορά των συγκεκριμένων και θεωρείτε ότι πρέπει να αλλάξετε κανάλι, να το αλλάξετε κυρία Γεωργίου μου! Στο καλό! Στο καλό! Να μας γράφετε! Γεια σας! Γεια σας!

Τέλος, αναγνώστηκε το εξής μήνυμα ακροατή στον αέρα:

«**Μερικοί Ούγκανοι με ράσα, όταν έχουν μικρόφωνο μπροστά τους, βγάζουν όλη τη σκατοψυχιά και τη μοχθηρία ξεπερνώντας τα όρια του... λεχριτισμού. Αγαπάτε Αλλήλους».**

2. Στις **4.1.2017** μεταξύ των ωρών **17:00 – 16:00**, εντός δηλαδή της οικογενειακής ζώνης, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Δελτίο Θυέλλης»**, το οποίο περιείχε λεκτικό που δεν διαφύλαττε την ποιότητα της γλώσσας, κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(δ)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016.

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις **4.1.2017** μεταξύ των ωρών **17:00 – 16:00**, εντός δηλαδή της οικογενειακής ζώνης, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Δελτίο Θυέλλης»**, το οποίο περιείχε λεκτικό που δεν διεπόταν από τις αρχές του σεβασμού της προσωπικότητας, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου του ατόμου, κατά παράβαση του άρθρου **26(1)(ε)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016.

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

4. Στις **4.1.2017** μεταξύ των ωρών **17:00 – 18:00**, εντός δηλαδή της οικογενειακής ζώνης, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**Δελτίο Θυέλλης**», χωρίς να λάβει μέτρα ώστε το πρόγραμμα να ευρίσκεται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου (και της τηλεόρασης) και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

5. Στις **4.1.2017** μεταξύ των ωρών **17:00 – 18:00**, εντός δηλαδή της οικογενειακής ζώνης, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**Δελτίο Θυέλλης**», χωρίς να διασφαλίσει σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, την επαγγελματική, κοινωνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, το όνομα του οποίου μεταδίδεται από σταθμό ή γίνεται αναφορά ή μεταδίδονται για αυτό στοιχεία τέτοια που οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητάς του. Η πιο πάνω υποχρέωση επεκτείνεται αναφορικά με κάθε άτομο ή την εικόνα γενικά του ανθρώπου ως ατόμου ή μέλους, κατά παράβαση του **Κανονισμού 21(3)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

6. Στις **4.1.2017** μεταξύ των ωρών **17:00 – 18:00**, εντός δηλαδή της οικογενειακής ζώνης, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «**Δελτίο Θυέλλης**», χωρίς να λάβει μέτρα για τήρηση των γενικά παραδεκτών κανόνων της ευπρέπειας και της καλαισθησίας στη γλώσσα και στη συμπεριφορά, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και το πλαίσιο της εκάστοτε εκπομπής, ειδικότερα όταν μεταδόθηκε σε χρόνο κατά τον

οποίο ενδεχομένως να παρακολουθούσαν ανήλικοι, κατά παράβαση του καν. 21(4) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

7. Στις 4.1.2017 μεταξύ των ωρών 17:00 – 18:00, εντός δηλαδή της οικογενειακής ζώνης, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «Δελτίο Θυέλλης», το οποίο δεν ήταν κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών, κατά παράβαση του καν. 21(6) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

8. Στις 4.1.2017 μεταξύ των ωρών 17:00 – 18:00, εντός δηλαδή της οικογενειακής ζώνης, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «Δελτίο Θυέλλης», στο οποίο χρησιμοποιήθηκε η γλώσσα με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων, κατά παράβαση του καν. 25(3)(α) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

9. Στις 4.1.2017 μεταξύ των ωρών 17:00 – 18:00, εντός δηλαδή της οικογενειακής ζώνης, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα «Δελτίο Θυέλλης», το οποίο περιείχε βωμολοχίες, κατά παράβαση του καν. 25(3)(γ) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

10. Στις **4.1.2017** μεταξύ των ωρών **17:00 – 18:00**, εντός δηλαδή της οικογενειακής ζώνης, ο ραδιοφωνικός οργανισμός μετέδωσε το πρόγραμμα **«Δελτίο Θυέλλης»**, χωρίς να διασφαλίσει ότι τα πρόσωπα που αναφέρονται στην εκπομπή απέλαβαν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς, κατά παράβαση του **καν. 28(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Ο οργανισμός, με επιστολές του **ημερομ. 16.3.2017 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α')**, και **20.7.2017 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β')** υπέβαλε τις θέσεις και τις απόψεις του σε σχέση με την εν λόγω υπόθεση.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών εξηγήσεων/ θέσεων/ ισχυρισμών του οργανισμού, και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του σχετικού προγράμματος κρίνουμε ότι:

- Στις **4.1.2017**, μεταξύ των ωρών **17:00 – 18:00**, εντός δηλαδή της οικογενειακής ζώνης, μεταδόθηκαν από τον εν λόγω ραδιοφωνικό οργανισμό το πρόγραμμα **«Δελτίο Θυέλλης»**, κατά τη διάρκεια του οποίου διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:
 - Το εν λόγω πρόγραμμα περιείχε αναφορές που δεν διέπονταν από την αρχή της υψηλής ποιότητας.
 - Το εν λόγω πρόγραμμα δεν διαφύλαττε την ποιότητα της γλώσσας.
 - Το εν λόγω πρόγραμμα περιείχε αναφορές που δεν έδειχναν σεβασμό στην προσωπικότητα, την υπόληψη και τον ιδιωτικό βίο του Μητροπολίτη Πάφου.

- Το εν λόγω πρόγραμμα περιείχε αναφορές που δεν ευρίσκονταν στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου (και της τηλεόρασης) και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.
- Ο οργανισμός δεν διασφάλισε σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, την επαγγελματική, κοινωνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα προσώπου, στο οποίο έγινε αναφορά και μεταδόθηκαν γι αυτό στοιχεία τέτοια που οδήγησαν στην αναγνώριση της ταυτότητάς του ως ανθρώπου και μέλους ομάδας.
- Ο οργανισμός δεν έλαβε μέτρα ώστε, στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος που μετέδωσε, να τηρούνται οι γενικά παραδεκτοί κανόνες της ευπρέπειας και της καλαισθησίας στη γλώσσα και στη συμπεριφορά, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και το πλαίσιο του προγράμματος και το ότι αυτό μεταδόθηκε σε χρόνο κατά τον οποίο ενδεχομένως παρακολουθούσαν ανήλικοι.
- Το εν λόγω πρόγραμμα που μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης, δεν ήταν κατάλληλο για όλο το κοινό συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.
- Το εν λόγω πρόγραμμα περιείχε λεκτικό που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.
- Το εν λόγω πρόγραμμα, το οποίο μεταδόθηκε εντός οικογενειακής ζώνης, περιείχε βωμολοχίες.
- Το εν λόγω πρόγραμμα περιείχε αναφορές σε πρόσωπο που δεν απέλαβε δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς.

(Τα γεγονότα των υποστοιχείων εκτίθενται στις σελίδες 4-8 της παρούσας απόφασης).

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και τις θέσεις του οργανισμού, όπως διατυπώνονται στις επιστολές του, ημερομ.16.3.2017 και 20.7.2017, έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

Όσον αφορά την παράθεση πλειάδας αποφάσεων του ΕΔΑΔ οι οποίες αφορούν στο δικαίωμα στη φήμη προς όφελος του δικαιώματος της έκφρασης, η Αρχή θα ήθελε να υπενθυμίσει τον ραδιοφωνικό οργανισμό ότι επί του προκειμένου εξετάζονται πιθανές παραβάσεις των προνοιών των περί Ραδιοτηλεοπτικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016 και των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), και όχι πιθανή διάπραξη του αστικού αδικήματος της δυσφήμισης δυνάμει του Κεφαλαίου 148 του Αστικού Κώδικα, το οποίο εκπίπτει των αρμοδιοτήτων της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου.

Η Αρχή συμφωνεί και υπερθεματίζει όσον αφορά στην αναγκαιότητα διασφάλισης της ελευθερίας της έκφρασης ως ενός εκ των βασικών πυλώνων κάθε σύγχρονης δημοκρατικής κοινωνίας. Παρόλα αυτά υπογραμμίζει και την αρχή σεβασμού του ακροατή αλλά και της ευθύνης του οργανισμού να διασφαλίζει ότι τα προγράμματά του βρίσκονται στο πλαίσιο που καθορίζεται από τη Νομοθεσία που διέπει τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς. Εξάλλου, η αρχή της ελευθερίας του λόγου σε καμία περίπτωση δεν είναι απόλυτη, ούτε συνώνυμη της ασυδοσίας που φτάνει τα όρια της στοχοποίησης οποιουδήποτε εκφράζει απόψεις με τις οποίες ο εκάστοτε δημοσιογράφος ή ραδιοφωνικός παραγωγός διαφωνεί.

Στην προκειμένη περίπτωση το ραδιοφωνικό πρόγραμμα «Δελτίο Θυέλλης» διάρκειας μίας ώρας αφιερώθηκε εξολοκλήρου σε μία δήλωση του Μητροπολίτη Πάφου την οποία ο παρουσιαστής επέλεξε να κακίσει αντιπαραβάλλοντάς την συνεχώς με εικασίες ως προς την προσωπική του ζωή. Ο παρουσιαστής ενώ θα μπορούσε κάλλιστα να εκφράσει την απόλυτη διαφωνία του ως προς το περιεχόμενο και ύφος των δηλώσεων του Μητροπολίτη Πάφου, αλλά και του οποιουδήποτε δημοσίου προσώπου, εντούτοις κατέφυγε σε αισχροτήτες -έστω και υπό τη μορφή υποθετικών σεναρίων-, και επιπλέον ζήτησε την ανάλογη συνδρομή των ακροατών του, των οποίων τις εξίσου αισχρές θέσεις μετέδωσε αφιλτράριστες στον αέρα. Η Αρχή κρίνει πως αυτό το επίπεδο δημοσιογραφικού λόγου («Ο Μητροπολίτης Πάφου διεγείρεται από το στυλάκι των

Ναζί, από τα κορμιά, από τις μπότες, από όλα τα άλλα αξεσουάρ...», «Ο Μητροπολίτης για λόγους οικονομίας τρώει αυτά που κάνει την προηγούμενη νύχτα...») δεν συνάδει με την αποστολή του ραδιοφώνου για την πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Η Αρχή κρίνει πως η δριμεία κριτική σε θέματα που άπτονται της συμπεριφοράς δημοσίων προσώπων για θέματα δημοσίου συμφέροντος είναι θεμιτή όταν αυτή γίνεται εντός πολιτισμένων πλαισίων. Η Αρχή, σε κάθε περίπτωση πριν τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης, σταθμίζει τα συμφέροντα που διακυβεύονται, ήτοι το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης του ακροατή και του δημοσιογράφου, το δικαίωμα του θιγμένου στη φήμη, αλλά και το δικαίωμα του κοινού για ευπρέπεια και καλαισθησία στο δημόσιο λόγο, την υψηλή ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων, και την πλήρη και αντικειμενική πληροφόρηση. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η έκταση που δόθηκε στο θέμα άγγιξε τα όρια της εμπάθειας προς τον Μητροπολίτη Πάφου, ενώ ο τρόπος με τον οποίο προσεγγίστηκε και μεταδόθηκε η διαφωνία του παρουσιαστή προς τα λεγόμενά του, κρίνεται απαράδεκτος, ειδικότερα όταν αφορά σε πρόγραμμα που μεταδίδεται εντός της οικογενειακής ζώνης.

Η Αρχή απορρίπτει τον ισχυρισμό του ραδιοφωνικού οργανισμού ότι το πρόγραμμα είχε χιουμοριστικό χαρακτήρα και ότι όσα ελέχθησαν στον αέρα είχαν σατιρικό περιεχόμενο και πνεύμα, καθότι όπως ο ίδιος ο οργανισμός καταλήγει στην τελευταία παράγραφο της επιστολής του ημερομ. 16.3.2017, «η εκπομπή ήταν μια εκπομπή σχολιασμού, κυρίως πολιτικού, πράγμα γνωστό στους ακροατές». Η Αρχή κρίνει πως τα ευφυολογήματα που μεταδόθηκαν και τα οποία προκαλούσαν τον γέλωτα μόνο σε όσους ασπάζονταν τις πεποιθήσεις του παρουσιαστή του προγράμματος δεν την καθιστούν αυτόματα σατιρική. Η μετάδοση απόψεων όπως «Ο Άγιος Πάφου είναι ακόμα ένα άλλο θύμα της αγαμίας και της πολυφαγίας. Ε, ναι διότι υποτίθεται πως δεν κάνουν σεξ οι συγκεκριμένοι», «Κάνει σεξ και το κάνει τόσο ενοχοποιημένα που δεν το απολαμβάνει και του βγαίνει έτσι;», «Ούγκανοι με ράσα» και «όποιος είναι τσιγκούνης είναι και δυσκοίλιος, είναι και συναισθηματικά αναλφάβητος και δεν έχει ιδέα από απόλαυση στον έρωτα» δεν

μπορούν να θεωρηθούν χιουμοριστικές ή και σατιρικές καθότι δεν έγιναν επί του περιεχομένου των δηλώσεων του Μητροπολίτη Πάφου, αλλά αφορούσαν στην προσωπική του ζωή, την οποία ουδόλως έφερε στο προσκήνιο με τις πολιτικές του δηλώσεις για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί πως σε ένα αμιγώς σατιρικό πρόγραμμα η ατμόσφαιρα είναι επαρκώς χαλαρή και οι ακροατές που τολμούν να διαφωνήσουν με τον παρουσιαστή είναι ευπρόσδεκτοι και δεν αντιμετωπίζονται αγενώς με απαξιωτικές εκφράσεις του τύπου: «αν δεν σας αρέσει κυρία μου... και θεωρείτε ότι πρέπει να αλλάξετε κανάλι, να το αλλάξετε. Στο καλό! Να μας γράφετε!»

Το πιο πάνω απαντά και στη θέση του οργανισμού, στην προτελευταία παράγραφο της επιστολής του, ήτοι «αν θεωρηθούν ότι κάποια (από τα μηνύματα των ακροατών) ξεπέρασαν το όριο της κοσμιότητας, είναι καλό να έχουμε υπόψιν ότι οι πολίτες δεν πρέπει να αποθαρρύνονται να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους σε μια δημοκρατική κοινωνία και μάλιστα χωρίς τον φόβο κυρώσεων».

Τέλος, όσον αφορά τον ισχυρισμό του ραδιοφωνικού οργανισμού, ότι δεν είχε υπόψιν του ότι το εν λόγω πρόγραμμα το παρακολουθούν ανήλικοι, η Αρχή θα ήθελε να υπενθυμίσει ότι οποιοδήποτε πρόγραμμα μεταδίδεται εντός της οικογενειακής ζώνης, η οποία ορίζεται από τον Κανονισμό 2(1) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμων του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), ως η χρονική περίοδος μεταξύ των ωρών 5:30 – 21:00 τις καθημερινές, τεκμαίρεται πως το παρακολουθούν και ανήλικοι ακροατές.

Όσον αφορά τις θέσεις του εν λόγω ραδιοφωνικού οργανισμού όπως αυτές παρατίθενται στην επιστολή του ημερομ. **20.7.2017** έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

Σχετικά με τη θέση νούμερο 2 της επιστολής του οργανισμού, ήτοι τις τοποθετήσεις του Πανιερώτατου της Πάφου σε σχέση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, η Αρχή

111

ξεκαθαρίζει και επαναλαμβάνει πως δεν κρίνει την ουσία και το περιεχόμενό τους, το οποίο δεν αποτελεί επίδικο θέμα, αλλά τον τρόπο και τη γλώσσα με τα οποία ο ραδιοφωνικός παραγωγός του προγράμματος επέλεξε να τα σχολιάσει. Αυτό δεν συνεπάγεται ότι η Αρχή υιοθετεί κατ'ουδένα λόγο τα λεγόμενα του ιερωμένου, ως ο διευθυντής του ραδιοφωνικού οργανισμού ισχυρίζεται στην επιστολή του.

Όσον αφορά τις θέσεις του οργανισμού που άπτονται του νομικού υπόβαθρου της υπόθεσης, και δη τις αναφορές του οργανισμού στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με την ελευθερία της έκφρασης, η Αρχή αναγνωρίζει και υπερθεματίζει το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου και του καθ'οποιοδήποτε τρόπου έκφρασης, τα οποία κατοχυρώνονται από το άρθρο 19 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας καθώς και από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Συγκεκριμένα το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, στο άρθρο 19 (1) και (2) αναφέρει:

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας του λόγου και της καθ'οποιοδήποτε τρόπον εκφράσεως.

2. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν της γνώμης, της λήψεως και μεταδόσεως πληροφοριών και ιδεών άνευ επεμβάσεως οιασδήποτε δημοσίας αρχής και ανεξαρτήτως συνόρων.

Παρόλα αυτά, η Αρχή υπογραμμίζει και την αρχή σεβασμού του ακροατή αλλά και της ευθύνης του οργανισμού να διασφαλίζει ότι τα προγράμματά του βρίσκονται στο πλαίσιο που καθορίζεται από τη Νομοθεσία που διέπει τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς. Εξάλλου, η αρχή της ελευθερίας του λόγου σε καμία περίπτωση δεν είναι απόλυτη, ούτε συνώνυμη της ασυδοσίας που φτάνει τα όρια του λίβελου και της συκοφαντίας.

Εξ ου και το ίδιο το Σύνταγμα, στο άρθρο 19, προβλέπει ως ακολούθως (οι υπογραμμίσεις δικές μας):

3. Η ενάσκηση των δικαιωμάτων, περί των η πρώτη και δεύτερα παράγραφος του παρόντος άρθρου, δύναται να υποβληθή εις διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινάς προδιαγεγραμμένους υπό του νόμου και αναγκαίους μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή προς προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων άλλων ή προς παρεμπόδισιν της αποκαλύψεως πληροφοριών ληφθεισών εμπιστευτικώς ή προς διατήρησιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

Επιπλέον, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει με βάση την αρχή της αναλογικότητας. Η Αρχή σε όλες τις ενώπιόν της υποθέσεις ακολουθεί πιστά τις αρχές που επιβάλλει η φύση της ως διοικητικό όργανο και οι οποίες προβλέπονται στον περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο 158(Ι)/99.

Γι αυτό και πάντοτε, πριν τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης, σταθμίζει τα συμφέροντα που διακυβεύονται σε κάθε περίπτωση, ήτοι το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης του ακροατή και του δημοσιογράφου, το δικαίωμα του θιγμένου στη φήμη, αλλά και το δικαίωμα του κοινού για ευπρέπεια και καλαισθησία στο δημόσιο λόγο, υψηλή ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων, και πλήρη και αντικειμενική πληροφόρηση.

Ως εκ τούτου, η Αρχή, δεν μπορεί να δείξει ανοχή σε προσβολές και ύβρεις που εξαπολύονται εντός οικογενειακής ζώνης στον αέρα και οι οποίες μάλιστα δεν αφορούν καν θέματα που άπτονται του δημόσιου βίου, όπως επί του προκειμένου η ιδιωτική ζωή του Μητροπολίτη Πάφου.

Η Αρχή επαναλαμβάνει ότι επ ουδενί δεν αποθαρρύνει τους δημοσιογράφους από το να παράγουν εκπομπές λόγου που να καταπιάνονται με θέματα δημοσίου ενδιαφέροντος και στις οποίες οι πολίτες να μπορούν να εκφράσουν ελεύθερα τη γνώμη τους.

Όσον αφορά το κατά πόσον οι επίμαχες δηλώσεις του εκφωνητή ήταν χιουμοριστικές ή όχι, ως αναφέρεται στην επιστολή του ο διευθυντής του οργανισμού στις παραγράφους 2 και 3 του Νομικού υπόβαρθου, η Αρχή κρίνει πως το χιούμορ ως υποκειμενική έννοια δεν μπορεί να αποτελέσει επίδικο θέμα. Η Αρχή κρίνει πως εκφράσεις όπως «Ο Μητροπολίτης Πάφου διεγείρεται από το στυλάκι των Ναζί, από τα κορμιά, από τις μπότες, από όλα τα άλλα αξεσουάρ...», «Ο Μητροπολίτης για λόγους οικονομίας τρώει αυτά που κάνει την προηγούμενη νύχτα...», «Ο Άγιος Πάφου είναι ακόμα ένα άλλο θύμα της αγαμίας και της πολυφαγίας. Ε, ναι διότι υποτίθεται πως δεν κάνουν σεξ οι συγκεκριμένοι», «Κάνει σεξ και το κάνει τόσο ενοχοποιημένα που δεν το απολαμβάνει και του βγαίνει έτσι;», «Ούγκανοι με ράσα» και «όποιος είναι τσιγκούνης είναι και δυσκοίλιος, είναι και συναισθηματικά αναλφάβητος και δεν έχει ιδέα από απόλαυση στον έρωτα», δεν μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης, δηλαδή σε ώρες που δυνατόν να παρακολουθούν το πρόγραμμα ανήλικοι ακροατές, ούτε ανταποκρίνονται στο πολιτιστικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου, ανεξάρτητα από το αν κάποιος επιλέγει να τις ονομάζει σατιρικές, χιουμοριστικές και ούτω καθεξής.

Η Αρχή συμφωνεί πως οι έντονες και ακόμα προκλητικές δηλώσεις είναι θεμιτές σε μία δημοκρατική κοινωνία ως η θέση του οργανισμού όπως αυτή διατυπώνεται στην παράγραφο 4 της επιστολής του ημερομ. **20.7.2017**, αλλά κρίνει πως οι πιο πάνω αναφορές έχουν ξεπεράσει κατά πολύ τα όρια της ευπρέπειας, της καλαισθησίας της γλώσσας και του ποιοτικού, δημόσιου, ραδιοφωνικού λόγου.

Τέλος, όσον αφορά τα ερωτήματα που θέτει ο διευθυντής του ραδιοφωνικού οργανισμού στην παράγραφο 5 της ίδιας επιστολής, ήτοι: 1) τι είναι αισχροτήτες, 2) Πού λέει ο

Νόμος ότι η Αρχή είναι αρμόδια να καθορίζει τι είναι αισχρό και τι όχι και με ποια κριτήρια και 3) κατά πόσο η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου λειτουργεί υπεράνω κάθε Νομολογίας του ΕΔΑΔ, η Αρχή έχει να δηλώσει τα εξής:

- 1) Όσον αφορά τον ορισμό του αισχρού, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στον ορισμό που δίδεται από το Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Γ. Μπαμπινιώτη, ήτοι: «αυτός που προσβάλλει την ηθική και την αξιοπρέπεια» με συνώνυμα επίθετα τα, μεταξύ άλλων: «χυδαίος και απρεπής», (σελ. 94). Η Αρχή κρίνει πως οι αναφορές του ραδιοφωνικού παραγωγού στο υπό αναφορά πρόγραμμα όπως αυτές αποτυπώνονται στον Πίνακα Α' της παρούσας υπόθεσης ικανοποιούν και εμπίπτουν στους πιο πάνω ορισμούς του λεξικού.
- 2) Αναφορικά με το ερώτημα με ποια κριτήρια η Αρχή καθορίζει το τι είναι αισχρό, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Προσφυγή 1310/07, ANTENNA ΛΤΔ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 14/5/2009, και στις σχετικές επί του ιδίου θέματος αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Προσφυγή 2295/06, ANTENNA ΛΤΔ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 20.10.2009, στην Προσφυγή 1625/06 ANTENNA ΛΤΔ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 20.10.2009, ως επίσης στην Προσφυγή 170/2007 ANTENNA ΛΤΔ v. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 24.11.2009. Παραθέτουμε σχετικά αποσπάσματα για την ερμηνεία των «αόριστων – αξιολογικών» εννοιών και της διεξαγωγής δέουσας έρευνας από την Προσφυγή 2295/06: «Το Δικαστήριο, με όλο το σεβασμό, δεν βρίσκει τον εαυτό του σύμφωνο με τα όσα λέχθηκαν από τον Χατζηχαμπή, Δ., στην προαναφερθείσα υπόθεση αρ. 1310/07. Δεν είναι ανάγκη να υπάρχουν ορισμοί μέσα στη νομοθεσία των προαναφερθεισών λέξεων και φράσεων, οι οποίοι ορισμοί με τη σειρά τους ενδεχόμενα να είχαν επίσης ανάγκη περαιτέρω διευκρίνισης». «Το Δικαστήριο επενεργεί στην ουσία, κατ' αναλογία με τις υποθέσεις δυσφήμισης, όπου κρίνεται από το ίδιο κατά πόσο ένα δημοσίευμα είναι ή όχι δυσφημιστικό, ως κριτής του περιεχομένου ενός

δημοσιεύματος ή μιας εκπομπής, χωρίς να χρειάζεται βέβαια την εξειδικευμένη μαρτυρία του ενός ή του άλλου εμπειρογνώμονα ή και του ίδιου του ενάγοντα ή παραπονούμενου για να το βοηθήσουν στην εξαγωγή του δικού του συμπεράσματος. Ενεργεί κατά τρόπο που αντανακλά το αισθητήριο του μέσου λογικού πολίτη, ως προς το τι συνιστά σεβασμό της προσωπικότητας, τιμή, υπόληψη, ιδιωτικό βίο, ορθή και αξιοπρεπή συμπεριφορά». Επίσης, το Δικαστήριο αναφέρθηκε ειδικά και για την προσκόμιση μαρτυρίας: «Ο σχετικός Καν. 42(6)(γ)(i) παρέχει εξουσία στους καθ' ων προς τούτο, που είναι βεβαίως δυναμική και όχι υποχρεωτική...».

- 3) Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου σέβεται τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Στην παρούσα υπόθεση όμως, η Αρχή καλείται να κρίνει και να αποφασίσει βάσει των νόμων και κανονισμών της κυπριακής ραδιοτηλεοπτικής Νομοθεσίας που την εξουσιοδοτούν να εποπτεύσει επί των διοικούμενων της.

Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις των **Άρθρων 26(1)(β), 26(1)(δ) και 26(1)(ε)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμων του 1998 μέχρι 2016 και των **Κανονισμών 21(1), 21(3), 21(4), 21(6), 25(3)(α), 25(3)(γ) και 28(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου **3(2)(ζ)**, έχει δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να ακουσθεί και μπορεί να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλομένων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή δίνει στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, όπως υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δέκα (10) μέρες από την λήψη της παρούσας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

(ΡΟΝΑ ΠΙΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

X.K

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 7/2017(17)(Ε))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΙΘΑΝΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΠΟΛΙΤΗΣ 107,6»**

Ημερομηνία Απόφασης: 7 Φεβρουαρίου, 2018

Ενώπιον: κ.κ. Ρόνας Πετρή Κασάπη, Προέδρου, Ξενοφώντα Χαραλάμπους, Αντιπροέδρου, Ισίδωρου Κολώτα, Σεργίου Ποΐζη και Μαρίας Κούσιου, Μελών.

Οι κ.κ. Τάσος Κυρμίτσης και Αγγελική Λαζάρου, αν και παρευρέθηκαν κανονικά στη Συνεδρία, αποχώρησαν κατά την εξέταση της πιο πάνω υπόθεσης, με βάση τις αρχές που αποφασίστηκαν στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση αρ. 140/2009.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στις 29 Νοεμβρίου 2017, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αποφάσισε ότι στην παρούσα υπόθεση υπάρχει παράβαση των άρθρων 26(1)(β), 26(1)(δ) και 26(1)(ε) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) και των κανονισμών 21(1), 21(3), 21(4), 21(6), 25(3)(α), 25(3)(γ) και 28(1) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Τα πιο πάνω άρθρα και κανονισμοί προνοούν:

Άρθρο 26(1): *Οι εκπομπές κάθε αδειούχου τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού οργανισμού πρέπει να διέπονται από τις αρχές –*

(β) της ψηλής ποιότητας.

(δ) της διαφύλαξης της ποιότητας της γλώσσας.

(ε) του σεβασμού της προσωπικότητας, της υπόληψης και του ιδιωτικού βίου του ατόμου.

Κανονισμός 21(1): Οι σταθμοί λαμβάνουν μέτρα, ώστε οι εκπομπές να ευρίσκονται στο ποιοτικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Κανονισμός 21(3): Οι σταθμοί υποχρεούνται όπως σ' όλες τις εκπομπές (συμπεριλαμβανομένων και των διαφημίσεων) διασφαλίζουν σεβασμό προς την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό βίο, την επαγγελματική, επιστημονική, κοινωνική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου μεταδίδεται από σταθμό ή γίνεται αναφορά ή μεταδίδονται γι' αυτό στοιχεία τέτοια που οδηγούν στην αναγνώριση της ταυτότητάς του. Η πιο πάνω υποχρέωση επεκτείνεται αναφορικά με κάθε άτομο ή την εικόνα γενικά του ανθρώπου ως ατόμου ή μέλους ομάδας.

Κανονισμός 21(4): Οι σταθμοί λαμβάνουν μέτρα για τήρηση των γενικά παραδεκτών κανόνων της ευπρέπειας και της καλαισθησίας στη γλώσσα και στη συμπεριφορά, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και το πλαίσιο της εκάστοτε εκπομπής. Ιδιαίτερη μέριμνα επιβάλλεται στα προγράμματα που μεταδίδονται σε χρόνο κατά τον οποίο ενδεχομένως παρακολουθούν ανήλικοι.

Κανονισμός 21(6): Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.

Κανονισμός 25: Οι πιο κάτω κανόνες αφορούν τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στις εκπομπές:

(3) Απαγορεύεται:

(α) η χρήση της γλώσσας με τρόπο που μπορεί να θίξει τις ευαισθησίες θρησκευτικών, φυλετικών, πολιτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων.

(γ) η μετάδοση βωμολοχιών σε προγράμματα εντός της οικογενειακής ζώνης.

Κανονισμός 28.-(1): Τα πρόσωπα που συμμετέχουν ή αναφέρονται σε εκπομπή απολαύουν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς.

Η Αρχή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 3(2)(ζ), είχε δώσει στον οργανισμό το δικαίωμα να υποβάλει τις απόψεις του και μπορούσε να προχωρήσει στην επιβολή των, κατά την κρίση της, επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Παρά ταύτα και υπό το φως των περιστάσεων της υποθέσεως, η Αρχή έδωσε στον οργανισμό την ευκαιρία να υποβάλει τις απόψεις του και μετά τη διαπίστωση των παραβάσεων για σκοπούς επιβολής κυρώσεων.

Η Αρχή, με επιστολή της ημερομ. **22.1.2018** κάλεσε τον οργανισμό, εάν επιθυμεί, να υποβάλει τις απόψεις του εγγράφως για σκοπούς επιβολής κυρώσεων μέσα σε δέκα (10) μέρες από την λήψη της επιστολής. Τονίστηκε επίσης ότι, σε περίπτωση που δεν ληφθεί οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου θα προχωρήσει στην επιβολή κυρώσεων.

Ο οργανισμός μέσω της Δικηγόρου που τον εκπροσωπεί, κ. Κάλιας Γεωργίου, απέστειλε τις θέσεις και απόψεις του για σκοπούς επιβολής κυρώσεων. Αντίγραφο της εν λόγω επιστολής επισυνάπτεται ως **Παράρτημα Α'**.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς και τις θέσεις του οργανισμού, όπως διατυπώνονται στην επιστολή του, ημερομ. **25.1.2018**, έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

Όσον αφορά την παρατήρηση της Δικηγόρου του οργανισμού, κας Γεωργίου, ότι «η Αρχή στις **29.11.2017** εξέδωσε καταδικαστική απόφαση για το ίδιο θέμα υπό άλλη σύνθεση», ότι «η διαδικασία πάσχει ή και παραβιάζει το άρθρο 22 του νόμου 158(I)/99 και την ισχύουσα νομολογία», καθώς και όσον αφορά στις θέσεις για «άλλη σύνθεση», υπενθυμίζεται ότι η Αρχή είχε ενημερώσει τον εν λόγω ραδιοφωνικό οργανισμό με επιστολή της ημερομ. **28.9.2017** ότι η υπόθεση **7/2017(17)** θα επανεξεταζόταν εξ αιτίας της αλλαγής στη σύνθεση της Αρχής που προκλήθηκε από την παραίτηση του Προέδρου της, κ. Αλέκου Ευαγγέλου. Όπως προκύπτει από τα προαναφερθέντα, μεταξύ της έκδοσης της καταδικαστικής απόφασης και της απόφασης επιβολής κύρωσης, προέκυψε η υπό αναφορά παραίτηση και συνεπώς αλλαγή στη σύνθεση της Αρχής, η οποία σύμφωνα με τα ευρήματα του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση 140/09 και τον περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο 158(I)/99, θα επηρέαζε τη συνέχιση της διαδικασίας και την επιβολή κύρωσης στην παρούσα υπόθεση. Η Αρχή παραπέμπει στο άρθρο 22 του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου 158(I)/99, το οποίο αναφέρει :

«22. Η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης για ορισμένο θέμα πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα ίδια μέλη του

συλλογικού οργάνου. Αν η διαδικασία παρατείνεται σε περισσότερες συνεδρίες και η σύνθεση του οργάνου μετά την πρώτη συνεδρία αλλάξει με τη συμμετοχή μελών που ήταν απόντα στις προηγούμενες συνεδρίες, το συλλογικό όργανο δεν μπορεί να λάβει έγκυρη απόφαση στην τελευταία συνεδρία, εκτός αν στη συνεδρία αυτή επαναληφθεί από την αρχή η διαδικασία και η συζήτηση που προηγήθηκε. Αυτό δεν απαιτείται, όταν πρόκειται για απουσία από συνεδρία που ασχολήθηκε με προκαταρκτικά θέματα ή όταν τα μέλη τα οποία λαμβάνουν την τελική απόφαση είναι πλήρως ενημερωμένα σχετικά με όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη λήψη απόφασης.».

Επίσης η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση 140/2009, ημερ. 2.4.2014, Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου v. Αντέννα Λίμιτεδ, στην οποία μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι:

Φρονούμε ότι η Εφεσείουσα-Καθ'ΗΣ η Αίτηση έχει δίκαιο. Η εν λόγω απόφαση της Ολομέλειας αφορούσε απουσία σε στάδιο προηγούμενο της καταδίκης, οπότε και μπορούσε να εγίνετο ενημέρωση προς περαιτέρω συμμετοχή στη διαδικασία λήψης απόφασης επί της ουσίας. Παρά λοιπόν τη γενικότητα της διατυπωθείσας αρχής ότι «... τα μέλη που συγκροτούν το συλλογικό

όργανο υπέχουν υποχρέωση συμμετοχής στη σύνθεση του οργάνου εκτός όπου η απουσία τους εξ αντικειμένου κρίνεται δικαιολογημένη», στην προκειμένη περίπτωση, στην οποία η απόφαση επί της καταδίκης είχε ήδη ληφθεί, δεν θα είχε νόημα η ενημέρωση του κ. Παπαμιχαήλ, για τη δεδομένη πλέον απόφαση στη λήψη της οποίας ο ίδιος δεν μετείχε και την οποία η όποια ενδεχομένη διαφορετική άποψη του δυνατό να είχε επηρεάσει, ούτε βεβαίως μπορεί να τίθεται θέμα επανάληψης της διαδικασίας μετέχοντος και του ιδίου προς λήψη νέας απόφασης. Σε αυτές τις συνθήκες η απουσία του κ. Παπαμιχαήλ στο στάδιο της ποινής κρίνεται εξ αντικειμένου δικαιολογημένη αλλά και επιβαλλόμενη. Η κατάληξη αυτή συνάδει κατ'αναλογία με την απόφαση της Πλήρους Ολομέλειας στην υπόθεση *ΑΤΗΚ v. Δημοκρατίας* (2004) 3 *ΑΑΔ* 53, στην οποία εκρίθη ότι η απουσία στο στάδιο της ποινής μέλους το οποίο ήταν παρών στο στάδιο της καταδίκης επηρέαζε τη νομιμότητα της σύνθεσης. Καθ'όσον η ποινή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την καταδίκη, επιβάλλεται όπως η σύνθεση στα δύο στάδια παραμένει η ίδια.

Η Αρχή, έχοντας εις γνώσιν της την αλλαγή στη σύνθεσή της και επίγνωση των υποχρεώσεών της όπως αυτές προκύπτουν από τον περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο 158(Ι)/99 και τα ευρήματα του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση 140/09, αφενός αποφάσισε, στις 13.9.2017 και 16.5.2017 αντίστοιχα, την ανάκληση και επανεξέταση των υποθέσεων των οποίων η νομιμότητα διακυβευόταν.

Σύμφωνα με τον Ε.Π.Σπηλιωτόπουλο, στο σύγγραμμά του με τίτλο «Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου», Δωδέκατη Έκδοση, σελίδα 194, παράγραφος 177 «Παράνομες ή πλημμελείς στην προκειμένη περίπτωση είναι οι διοικητικές πράξεις που πάσχουν από ακυρότητα και οι οποίες, εάν προσβάλλονταν με αίτηση ακυρώσεως ή προσφυγή, θα ακυρώνονταν».

Επιπλέον, σύμφωνα με τον Π.Δ. Δαγτόγλου στο σύγγραμμά του με τίτλο «Γενικό Διοικητικό Δίκαιο», Τέταρτη Έκδοση, σελίδα 321, παράγραφοι 690, 691 και 695:

«Η αρχή της νομιμότητας, συνεπώς εφαρμοζόμενη, απαιτεί από την διοίκηση όχι μόνο να τηρεί το δίκαιο κατά την έκδοση των πράξεών της, αλλά και να ανακαλεί τυχόν εκδοθείσα παράνομη πράξη, αποκαθιστώντας έτσι την έννομη τάξη. Η βασική αυτή υποχρέωση της διοικήσεως προς αποκατάσταση της νομιμότητας υπάρχει ανεξαρτήτως προσφυγής του θιγόμενου ιδιώτη... Ο συλλογισμός αυτός φαίνεται να στηρίζεται σε λογική αναγκαιότητα: το κράτος δικαίου που εν γνώσει του επιμένει στην ίδια του παρανομία αρνείται εαυτό».

«Ορθό είναι όμως να δεχθούμε ότι η διοίκηση έχει στην περίπτωση αυτή και την υποχρέωση να ανακαλέσει την διοικητική πράξη».

Επιπρόσθετα και σε σχέση με το θέμα της επανεξέτασης των ανακληθείσων υποθέσεων, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στην υπόθεση ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΗ ΚΑΙ ΑΛΛΟΣ ν. ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΜΕΣΩ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΟΜΕΤΡΙΑΣ(1993) 3 Α.Α.Δ. 496 όπου κρίθηκε ότι «Μετά από εξέταση του εγερθέντος θέματος είμαστε της γνώμης ότι στην πρωτόδικη απόφαση παραγνωρίζεται το σύμφυτο δικαίωμα της διοίκησης για ανάκληση διοικητικών πράξεων που προσλαμβάνει τη μορφή καθήκοντος για επανεξέταση ληφθείσας απόφασης εφόσον προκύπτουν όπως στην προκειμένη

περίπτωση νέα γεγονότα τα οποία διασαλεύουν το θεμέλιο της απόφασης. (Βλ. μεταξύ άλλων *Moschonakis v. C.B.C.*, υπόθεση αρ. 315/88, απόφαση δόθηκε 7.4.88, *Γεώργιος Γεωργούδης v. Δήμου Αραδίππου*, υπόθεση αρ. 68/89, απόφαση δόθηκε 28.9.90 και *Αλέξανδρος Σολέας & Υιός Ατδ v. Δημοκρατίας*, υπόθεση αρ. 395/92, απόφαση δόθηκε 8.4.93.)».

Παρόμοια, και η απόφαση *Σύλβια Παναγιώτη Χαραλάμπους v. Δημοκρατίας(2001) 3 Α.Α.Δ. 149* όπου αναφέρεται ότι «έχει αναγνωρισθεί από τη νομολογία σύμφυτο δικαίωμα στη διοίκηση για ανάκληση διοικητικών πράξεων όπου έχουν προκύψει νέα γεγονότα που διασαλεύουν το θεμέλιο της ληφθείσας απόφασης. Υπάρχει τότε καθήκον για επανεξέταση».

Στην προκειμένη περίπτωση, η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση 140/2009 ημερομηνίας 2.4.2014, διασαλεύει το θεμέλιο σειράς αποφάσεων της Αρχής αφού με βάση με τα ευρήματά της, η σύνθεση της Αρχής σε συγκεκριμένες υποθέσεις ενδέχεται να πάσχει. Προς συμμόρφωση με την προαναφερθείσα απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η Αρχή αποφάσισε να προβεί σε ανάκληση αριθμού αποφάσεών της και σε επανεξέταση των σχετικών υποθέσεων.

Ακόμα, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στην υπόθεση *Δρουσιώτης v. Δήμου Λατσιών (1992) 3 ΑΛΔ 437* όπου αναφέρεται ότι «Η ανάκληση ή ακύρωση δεν εμποδίζει την έκδοση ταυτόσημης πράξης, εφόσον η έκδοση της πράξης γίνεται κατόπιν επανάληψης της διαδικασίας και ύστερα από νέα έρευνα της υπόθεσης και εκτίμηση των ιδίων στοιχείων και/ή στοιχείων που υπήρχαν και δεν είχαν ληφθεί υπόψη κατά την έκδοση της αρχικής πράξης που ανακλήθηκε ή ακυρώθηκε».

Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι «η Αρχή χρησιμοποιεί, σχολιάζει και απορρίπτει τις θέσεις του ραδιοφωνικού οργανισμού που περιέχονται στην επιστολή του 16.3.2017, οι οποίες στάληκαν πριν τη λήψη της απόφασης ημερομ. 28.6.2017 και στην επιστολή ημερομ. 20.7.2017», σημειώνεται ότι οι συγκεκριμένες θέσεις θεωρούνται ισχύουσες βάσει του περιεχομένου ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ημερομ. 15.11.2017 που εστάλη στην Αρχή από τον Διευθυντή του ραδιοφωνικού οργανισμού, κ. Διονύση Διονυσίου, ο οποίος αναφέρει πως «η συγκεκριμένη υπόθεση εξετάστηκε ήδη και υπήρξε απάντηση από μέρους μας, τόσο στον αρχικό φάκελο που μας εστάλη, όσο και σε δική σας υπόδειξη μετά από την απόφαση που λάβατε εάν θα θέλαμε να προβούμε σε κάποιο σχόλιο. Επισυνάπτουμε τη δεύτερη απαντητική μας επιστολή με την παράκληση να της δοθεί η δέουσα προσοχή...» (**Παράρτημα Β'**). Η δεύτερη απαντητική επιστολή στην οποία αναφέρεται ο κ. Διονυσίου, φέρει ημερομηνία 20.7.2017, αποστάληκε εκ νέου στην Αρχή στις 15.11.2017 και κρίθηκε ότι αποτελεί μαζί με το περιεχόμενο της επιστολής 16.3.2017, την επίσημη θέση του εν λόγω ραδιοφωνικού οργανισμού ως προς τις κατηγορίες που αντιμετωπίζει.

Όσον αφορά τους επί της ουσίας ισχυρισμούς του οργανισμού, η Αρχή έχει να αναφέρει τα εξής:

Η Αρχή απορρίπτει τον ισχυρισμό της Δικηγόρου του ραδιοφωνικού οργανισμού, όπως αυτός διατυπώνεται στη σελίδα 2 της επιστολής ημερομ. 25.1.2018, ότι το πρόγραμμα είχε σατιρικό χαρακτήρα και ότι όσα ελέχθησαν στον αέρα είχαν σατιρικό περιεχόμενο και πνεύμα, καθότι όπως ο ίδιος ο οργανισμός καταλήγει στην τελευταία παράγραφο της επιστολής του ημερομ. 16.3.2017, «η εκπομπή ήταν μια εκπομπή σχολιασμού, κυρίως πολιτικού, πράγμα γνωστό στους ακροατές». Η Αρχή κρίνει πως τα «ευφυολογήματα» που μεταδόθηκαν και τα οποία τυχόν να προκαλούσαν τον γέλωτα σε όσους ασπάζονται τις πεποιθήσεις του παρουσιαστή του προγράμματος δεν την καθιστούν αυτόματα σατιρική. Η μετάδοση απόψεων όπως «Ο Άγιος Πάφου είναι ακόμα ένα άλλο θύμα της αγαμίας και της πολυφαγίας. Ε, ναι διότι υποτίθεται πως δεν κάνουν σεξ οι

συγκεκριμένοι», «Κάνει σεξ και το κάνει τόσο ενοχοποιημένα που δεν το απολαμβάνει και του βγαίνει έτσι;», «Ούγκανοι με ράσα» και «όποιος είναι τσιγκούνης είναι και δυσκοίλιος, είναι και συναισθηματικά αναλφάβητος και δεν έχει ιδέα από απόλαυση στον έρωτα» δεν μπορούν να θεωρηθούν χιουμοριστικές ή και σατιρικές, καθότι δεν έγιναν επί του περιεχομένου των δηλώσεων του Μητροπολίτη Πάφου, αλλά αφορούσαν στην προσωπική του ζωή, την οποία ουδόλως έφερε στο προσκήνιο με τις πολιτικές του δηλώσεις για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί πως σε ένα αμιγώς σατιρικό πρόγραμμα η ατμόσφαιρα είναι επαρκώς χαλαρή και οι ακροατές που τολμούν να διαφωνήσουν με τον παρουσιαστή είναι ευπρόσδεκτοι και δεν αντιμετωπίζονται αγενώς με απαξιωτικές εκφράσεις του τύπου: «αν δεν σας αρέσει κυρία μου... και θεωρείτε ότι πρέπει να αλλάξετε κανάλι, να το αλλάξετε. Στο καλό! Να μας γράφετε!»

Σχετικά με τη θέση νούμερο 2 στη σελίδα 2 της επιστολής της Δικηγόρου του οργανισμού, ήτοι τις τοποθετήσεις του Πανιερώτατου της Πάφου σε σχέση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, η Αρχή ξεκαθαρίζει και επαναλαμβάνει πως με την παρούσα δεν κρίνει την ουσία και το περιεχόμενό τους, ούτε αυτές αποτελούν επίδικο θέμα, αλλά αυτό που επανεξετάζεται και κρίνεται είναι ο τρόπος και η γλώσσα με τα οποία ο ραδιοφωνικός παραγωγός του προγράμματος επέλεξε να τα σχολιάσει. Αυτό δεν συνεπάγεται ότι η Αρχή υιοθετεί κατ'ουδένα λόγο τα λεγόμενα του ιερωμένου, ως ο εν λόγω ραδιοφωνικός οργανισμός ισχυρίζεται στην επιστολή του.

Όσον αφορά στις θέσεις του οργανισμού που άπτονται του νομικού υπόβαθρου της υπόθεσης, και δη τις αναφορές του οργανισμού στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με την ελευθερία της έκφρασης, η Αρχή αναγνωρίζει και υπερθεματίζει το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου και του καθ'οποιοδήποτε τρόπου έκφρασης, τα οποία κατοχυρώνονται από το άρθρο 19 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας καθώς και από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Συγκεκριμένα το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, στο άρθρο 19 (1) και (2) αναφέρει:

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας του λόγου και της καθ' οιονδήποτε τρόπον εκφράσεως.

2. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν της γνώμης, της λήψεως και μεταδόσεως πληροφοριών και ιδεών άνευ επεμβάσεως οιασδήποτε δημοσίας αρχής και ανεξαρτήτως συνόρων.

Παρόλα αυτά, η Αρχή υπογραμμίζει και την αρχή σεβασμού του ακροατή αλλά και της ευθύνης του οργανισμού να διασφαλίζει ότι τα προγράμματά του βρίσκονται στο πλαίσιο που καθορίζεται από τη Νομοθεσία που διέπει τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς. Εξάλλου, η αρχή της ελευθερίας του λόγου σε καμία περίπτωση δεν είναι απόλυτη, ούτε συνώνυμη της ασυδοσίας που φτάνει τα όρια του λίβελου και της συκοφαντίας. Εξ ου και το ίδιο το Σύνταγμα, στο άρθρο 19, προβλέπει ως ακολούθως (οι υπογραμμίσεις δικές μας):

3. Η ενάσκησις των δικαιωμάτων, περί των η πρώτη και δευτέρα παράγραφος του παρόντος άρθρου, δύναται να υποβληθῆ εις διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινάς προδιαγεγραμμένους υπό του νόμου και αναγκαίους μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή προς προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων άλλων ή προς παρεμπόδισιν της αποκαλύψεως πληροφοριών ληφθεισών εμπιστευτικώς ή προς διατήρησιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

Επιπλέον, η Αρχή κρίνει και αποφασίζει με βάση την αρχή της αναλογικότητας. Η Αρχή σε όλες τις ενώπιόν της υποθέσεις ακολουθεί πιστά τις αρχές που επιβάλλει η φύση της ως διοικητικό όργανο και οι οποίες προβλέπονται στον περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο 158(Ι)/99. Γι αυτό και πάντοτε, πριν τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης, σταθμίζει τα συμφέροντα που διακυβεύονται σε κάθε περίπτωση, ήτοι το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης του ακροατή και του δημοσιογράφου, το δικαίωμα του θιγμένου στη φήμη, αλλά και το δικαίωμα του κοινού για ευπρέπεια και καλαισθησία στο δημόσιο λόγο, υψηλή ποιότητα των προσφερόμενων προγραμμάτων, και πλήρη και αντικειμενική πληροφόρηση.

Ως εκ τούτου, η Αρχή, δεν μπορεί να δείξει ανοχή σε προσβολές και ύβρεις που εξαπολύονται εντός οικογενειακής ζώνης στον αέρα και οι οποίες μάλιστα δεν αφορούν καν θέματα που άπτονται του δημόσιου βίου, όπως επί του προκειμένου η ιδιωτική ζωή του Μητροπολίτη Πάφου.

Η Αρχή επαναλαμβάνει ότι επ ουδενί δεν αποθαρρύνει τους δημοσιογράφους από το να παράγουν εκπομπές λόγου που να καταπιάνονται με θέματα δημοσίου ενδιαφέροντος και στις οποίες οι πολίτες να μπορούν να εκφράσουν ελεύθερα τη γνώμη τους.

Όσον αφορά το κατά πόσον οι επίμαχες δηλώσεις του εκφωνητή ήταν χιουμοριστικές ή όχι, ως αναφέρεται στην επιστολή του ο διευθυντής του οργανισμού στις παραγράφους 2 και 3 του Νομικού υπόβαρθου, η Αρχή κρίνει πως το χιούμορ ως υποκειμενική έννοια δεν μπορεί να αποτελέσει επίδικο θέμα. Η Αρχή κρίνει πως εκφράσεις όπως «Ο Μητροπολίτης Πάφου διεγείρεται από το στυλάκι των Ναζί, από τα κορμιά, από τις μπότες, από όλα τα άλλα αξεσουάρ...», «Ο Μητροπολίτης για λόγους οικονομίας τρώει αυτά που κάνει την προηγούμενη νύχτα...», «Ο Άγιος Πάφου είναι ακόμα ένα άλλο θύμα της αγαμίας και της πολυφαγίας. Ε, ναι διότι υποτίθεται πως δεν κάνουν σεξ οι συγκεκριμένοι», «Κάνει σεξ και το κάνει τόσο ενοχοποιημένα που δεν το απολαμβάνει και του βγαίνει έτσι;», «Ούγκανοι με ράσα» και «όποιος είναι

τσιγκούνης είναι και δυσκοίλιος, είναι και συναισθηματικά αναλφάβητος και δεν έχει ιδέα από απόλαυση στον έρωτα», δεν μπορούν να μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης, δηλαδή σε ώρες που δυνατόν να παρακολουθούν το πρόγραμμα ανήλικοι ακροατές, ούτε ανταποκρίνονται στο πολιτιστικό επίπεδο που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή του ραδιοφώνου, ανεξάρτητα από το αν κάποιος επιλέγει να τις ονομάζει σατιρικές, χιουμοριστικές και ούτω καθεξής.

Η Αρχή συμφωνεί πως οι έντονες και ακόμα προκλητικές δηλώσεις είναι θεμιτές σε μία δημοκρατική κοινωνία ως η θέση του οργανισμού όπως αυτή διατυπώνεται στη σελίδα 4, παράγραφο 5 της επιστολής του ημερομ. 25.1.2018, αλλά κρίνει πως οι πιο πάνω αναφορές έχουν ξεπεράσει κατά πολύ τα όρια της ευπρέπειας, της καλαισθησίας της γλώσσας και του ποιοτικού, δημόσιου, ραδιοφωνικού λόγου.

Τέλος, όσον αφορά τα ερωτήματα που θέτει η Δικηγόρος του ραδιοφωνικού οργανισμού στην παράγραφο 6 της ίδιας επιστολής, ήτοι: 1) τι είναι αισχρότητες, 2) Πού λέει ο Νόμος ότι η Αρχή είναι αρμόδια να καθορίζει τι είναι αισχρό και τι όχι και με ποια κριτήρια και 3) κατά πόσο η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου λειτουργεί υπεράνω κάθε Νομολογίας του ΕΔΑΔ, η Αρχή έχει να δηλώσει τα εξής:

- 1) Όσον αφορά τον ορισμό του αισχρού, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στον ορισμό που δίδεται από το Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Γ. Μπαμπινιώτη, ήτοι: «αυτός που προσβάλλει την ηθική και την αξιοπρέπεια» με συνώνυμα επίθετα τα, μεταξύ άλλων: «χυδαίος και απρεπής», (σελ. 94). Η Αρχή κρίνει πως οι αναφορές του ραδιοφωνικού παραγωγού στο υπό αναφορά πρόγραμμα όπως αυτές αποτυπώνονται στον Πίνακα Α' της παρούσας υπόθεσης ικανοποιούν και εμπίπτουν στους πιο πάνω ορισμούς του λεξικού.
- 2) Αναφορικά με το ερώτημα με ποια κριτήρια η Αρχή καθορίζει το τι είναι αισχρό, η Αρχή παραπέμπει τον οργανισμό στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Προσφυγή 1310/07, ANTENNA ΛΤΔ ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου,

απόφαση ημερομ. 14/5/2009, και στις σχετικές επί του ίδιου θέματος αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Προσφυγή 2295/06, ANTENNA ΛΤΔ ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 20.10.2009, στην Προσφυγή 1625/06 ANTENNA ΛΤΔ ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 20.10.2009, ως επίσης στην Προσφυγή 170/2007 ANTENNA ΛΤΔ ν. Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, απόφαση ημερομ. 24.11.2009. Παραθέτουμε σχετικά αποσπάσματα για την ερμηνεία των «αόριστων – αξιολογικών» εννοιών και της διεξαγωγής δέουσας έρευνας από την Προσφυγή 2295/06: «Το Δικαστήριο, με όλο το σεβασμό, δεν βρίσκει τον εαυτό του σύμφωνο με τα όσα λέχθηκαν από τον Χατζηχαμπή, Δ., στην προαναφερθείσα υπόθεση αρ. 1310/07. Δεν είναι ανάγκη να υπάρχουν ορισμοί μέσα στη νομοθεσία των προαναφερθεισών λέξεων και φράσεων, οι οποίοι ορισμοί με τη σειρά τους ενδεχόμενα να είχαν επίσης ανάγκη περαιτέρω διευκρίνισης». «Το Δικαστήριο επενεργεί στην ουσία, κατ' αναλογία με τις υποθέσεις δυσφήμισης, όπου κρίνεται από το ίδιο κατά πόσο ένα δημοσίευμα είναι ή όχι δυσφημιστικό, ως κριτής του περιεχομένου ενός δημοσιεύματος ή μιας εκπομπής, χωρίς να χρειάζεται βέβαια την εξειδικευμένη μαρτυρία του ενός ή του άλλου εμπειρογνώμονα ή και του ίδιου του ενάγοντα ή παραπονούμενου για να το βοηθήσουν στην εξαγωγή του δικού του συμπεράσματος. Ενεργεί κατά τρόπο που αντανακλά το αισθητήριο του μέσου λογικού πολίτη, ως προς το τι συνιστά σεβασμό της προσωπικότητας, τιμή, υπόληψη, ιδιωτικό βίο, ορθή και αξιοπρεπή συμπεριφορά». Επίσης, το Δικαστήριο αναφέρθηκε ειδικά και για την προσκόμιση μαρτυρίας: «Ο σχετικός Καν. 42(6)(γ)(i) παρέχει εξουσία στους καθ' ων προς τούτο, που είναι βεβαίως δυναμική και όχι υποχρεωτική...».

- 3) Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου σέβεται τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Στην παρούσα υπόθεση όμως, η Αρχή καλείται να κρίνει και να αποφασίσει βάσει των νόμων και κανονισμών της κυπριακής ραδιοτηλεοπτικής Νομοθεσίας που την εξουσιοδοτούν να εποπτεύσει επί των διοικούμενων της.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενόπια της στοιχεία και περιστατικά, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών θέσεων του ραδιοφωνικού οργανισμού, αποφασίζει όπως επιβάλει στον οργανισμό τις εξής κυρώσεις:

Για τις παραβάσεις που έγιναν στις **4.1.2017**, μεταξύ των ωρών **17:00-18:00**, κυρώσεις ως εξής:

- Για την παράβαση του **άρθρου 26(1)(ε) (υποστοιχείο 3)**, του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), **το διοικητικό πρόστιμο των €2.000.**
- Για την παράβαση του **κανονισμού 21(6) (υποστοιχείο 7)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), **το διοικητικό πρόστιμο των €400.**
- Για την παράβαση του **κανονισμού 25(3)(γ) (υποστοιχείο 9)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), **το διοικητικό πρόστιμο των €400.**
- Για την παράβαση του **κανονισμού 25(3)(α) (υποστοιχείο 8)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή επιβάλλει την κύρωση της **Προειδοποίησης.**
- Για την παράβαση του **άρθρου 26(1)(β) (υποστοιχείο 1)**, του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), η Αρχή επιβάλλει την κύρωση της **Προειδοποίησης.**
- Για την παράβαση του **άρθρου 26(1)(δ) (υποστοιχείο 2)**, του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου 7(Ι)/98 (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας γεγονότων και συστατικών στοιχείων της εν λόγω παράβασης με αυτή του **υποστοιχείου 1.**
- Για την παράβαση του **κανονισμού 21(1) (υποστοιχείο 4)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας γεγονότων και συστατικών στοιχείων της παράβασης με αυτή του **υποστοιχείου 1.**

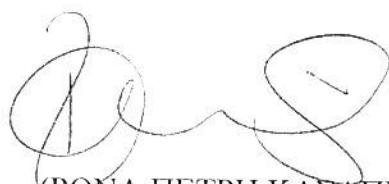
- Για την παράβαση του **κανονισμού 21(3) (υποστοιχείο 5)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας γεγονότων και συστατικών στοιχείων της εν λόγω παράβασης με αυτή του **υποστοιχείου 3**.

- Για την παράβαση του **κανονισμού 21(4) (υποστοιχείο 6)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας γεγονότων και συστατικών στοιχείων της εν λόγω παράβασης με αυτή του **υποστοιχείου 9**.

- Για την παράβαση του **κανονισμού 28(1) (υποστοιχείο 10)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000), η Αρχή δεν επιβάλλει οποιαδήποτε κύρωση λόγω ομοιότητας γεγονότων και συστατικών στοιχείων της εν λόγω παράβασης με αυτή του **υποστοιχείου 3**.

Ο οργανισμός καλείται να εμβάσει προς την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου το διοικητικό πρόστιμο των **€2.800** που του έχει επιβληθεί μέσα σε τριάντα (**30**) μέρες από την κοινοποίησή σ' αυτόν της παρούσας απόφασης.

Η Αρχή καλεί τον οργανισμό να είναι πιο προσεκτικός στο μέλλον, καθώς στην περίπτωση που τυχόν θα υποπέσει σε παρόμοιας φύσεως παραβάσεις, δεν θα επιδείξει την ίδια επιείκεια.

(ΦΟΝΑ ΠΕΤΡΗ ΚΑΣΑΠΗ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου